

บันทึกวิเคราะห์สรุป
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการจัดตั้งบริษัทจำกัดคนเดียว พ.ศ. ....

---

๑. ความเป็นมา

ปัจจุบัน SMEs ที่ได้รับความช่วยเหลือเป็นกิจการที่ค่อนข้างมั่นคงและอยู่ในระบบ แต่ยังมีกิจการอีกจำนวนมากไม่น้อยยังไม่ได้รับความช่วยเหลือและอยู่นอกระบบ รัฐบาลจึงพยายามส่งเสริมให้ภาครัฐใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดเล็กเข้าสู่ระบบ เพื่อจะได้เข้าถึงสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่ภาครัฐจัดให้ อีกทั้งแผนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ มีเป้าหมายที่สำคัญประการแรกคือการจดทะเบียนนิติบุคคลเพื่อเข้าสู่ระบบเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๒๕๐,๐๐๐ ราย ประกอบกับกระทรวงพาณิชย์มีนโยบายที่จะทบทวน ปรับปรุง หรือกำหนดให้มีกฎหมายที่มีความทันสมัย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยห้างหุ้นส่วนและบริษัท ได้กำหนดให้ผู้เริ่มก่อการจัดตั้งบริษัทจำกัดและผู้ถือหุ้นของบริษัทจำกัดต้องมีจำนวนตั้งแต่สามคนขึ้นไป ซึ่งในทางปฏิบัติมักก่อให้เกิดปัญหาข้อพิพาทระหว่างผู้ถือหุ้นด้วยกันเอง รวมทั้งก่อให้เกิดความไม่สะดวกในการลงทุนจัดตั้งบริษัทจำกัดเพื่อประกอบธุรกิจโดยไม่จำเป็น ดังนั้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ภาคเอกชนที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจเพียงคนเดียว โดยไม่ประสงค์ที่จะร่วมลงทุนกับบุคคลอื่นหรือไม่สามารถหาผู้ร่วมลงทุนรายอื่นได้ และเพื่อเป็นการลดปัญหาการเกิดข้อพิพาทระหว่างผู้ถือหุ้นของบริษัทด้วยกันเอง เนื่องจากไม่จำเป็นต้องมีการชักชวนให้ผู้ร่วมลงทุนรายอื่นซึ่งอาจจะมีความคิดเห็นขัดแย้งกันในการดำเนินธุรกิจมาร่วมจัดตั้งเป็นบริษัทแต่อย่างใด

๒. เหตุผลและความจำเป็นในการยกร่างพระราชบัญญัติการจัดตั้งบริษัทจำกัดคนเดียว พ.ศ. ....

๒.๑ รัฐบาลปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับความแข็งแกร่งของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises : SMEs) และพยายามอย่างเต็มที่ในการช่วยเหลือและสนับสนุน SMEs ให้เป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วงภาวะเศรษฐกิจที่กำลังฟื้นตัวอย่างในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดให้ SMEs เป็นวาระแห่งชาติ ซึ่งจะเน้นการสร้างเสริมศักยภาพให้แก่ SMEs ในลักษณะของการบูรณาการการทำงานระหว่างกระทรวงและหน่วยงานต่างๆ ของทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินนโยบายให้เกิดเป็นรูปธรรมชัดเจนและขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้เดินหน้าต่อไป SMEs ถือเป็นกลไกสำคัญที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยมาโดยตลอด ผ่านการซื้อขายสินค้าและบริการ การสร้างรายได้ การจ้างงาน และการส่งออก ความแข็งแกร่งของ SMEs จึงเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจได้ดี อย่างไรก็ตาม SMEs ยังคงมีข้อจำกัดเรื่องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและความมั่นคงของกิจการโดยเฉพาะในช่วงภาวะเศรษฐกิจที่กำลังฟื้นตัวในปัจจุบัน ดังนั้น เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๘ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีจึงมีมติเห็นชอบมาตรการการเงินการคลังเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs) ระยะเร่งด่วน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ประกอบการ SMEs สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากขึ้น และมีมาตรการการเงิน การคลัง สินเชื่อ และด้านภาษีออกมาอีกหลายมาตรการ ซึ่งล่าสุดเมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีกำหนดมาตรการเพื่อส่งเสริมให้บุคคลธรรมดาประกอบธุรกิจในรูปนิติบุคคล เช่น การยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของ SMEs ให้สามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการรายใหญ่ได้

๒.๒ ประเทศไทย ได้เข้าร่วมในคณะกรรมการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศของสหประชาชาติ (United Nations Commission on International Trade Law - UNCITRAL) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อลดอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศอันเนื่องมาจากความแตกต่างของกฎหมายภายในของแต่ละประเทศ

โดยคณะทำงานย่อย ว่าด้วยวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และรายย่อย (Micro, Small and Medium - sized Enterprises : MSMEs) ภายใต้คณะกรรมการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศของสหประชาชาติ (UNCITRAL) มีความมุ่งหมายสำคัญในการช่วยเหลือทางการเงินกับผู้ประกอบการรายย่อยหรือระบบการเงินระดับฐานราก (Microfinance) เห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อเอื้อแก่กิจการขนาดกลางและขนาดย่อม และรายย่อย โดยควรมีจุดเริ่มต้นจากการมีเครื่องมือที่เอื้อต่อการจัดตั้งองค์กรธุรกิจใหม่ ภายใต้แนวคิด “Think Small First” โดยควรมีมาตรฐานทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรธุรกิจและการดำเนินการจดทะเบียนที่ไม่ยุ่งยาก เพื่อสร้างโอกาสทางธุรกิจ ประกอบกับรายงานของ Organisation for Economic Co – operation and Development (OECD) ที่ชี้ให้เห็นว่าขนาดขององค์กรธุรกิจมีขนาดเล็กลงเรื่อยๆ

๒.๓ ปัจจุบันประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยห้างหุ้นส่วนและบริษัทได้กำหนดให้ผู้เริ่มก่อการจัดตั้งบริษัทจำกัด และผู้ถือหุ้นของบริษัทจำกัดต้องมีจำนวนตั้งแต่สามคนขึ้นไป ซึ่งในทางปฏิบัติก่อให้เกิดปัญหาข้อพิพาทระหว่างผู้ถือหุ้นด้วยกันเอง รวมทั้งก่อให้เกิดความไม่สะดวกในการลงทุนจัดตั้งบริษัทจำกัดเพื่อประกอบธุรกิจ ประกอบกับข้อมูลทางสถิติพบว่า การถือหุ้นในบริษัทจำกัดส่วนใหญ่มีสัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้ถือหุ้นคนหนึ่งหรือสองคน ซึ่งถือได้ว่าผู้ถือหุ้นรายนั้นเป็นเจ้าของกิจการที่แท้จริง

ดังนั้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ภาคเอกชนที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจเพียงคนเดียว โดยไม่ประสงค์ที่จะร่วมลงทุนกับบุคคลอื่น หรือไม่สามารถหาผู้ร่วมลงทุนรายอื่นได้ ลดปัญหาการเกิดข้อพิพาทระหว่างผู้ถือหุ้นของบริษัทด้วยกันเอง และมีกฎหมายที่ทันสมัย เอื้อต่อการประกอบธุรกิจของภาคเอกชน สอดคล้องกับการลงทุน และการค้าระหว่างประเทศ รวมทั้งยกระดับให้ประเทศไทยให้เป็นประเทศที่ง่ายต่อการเริ่มต้นธุรกิจ (Ease of Doing Business) สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในการใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็กเข้าสู่ระบบ เพื่อจะได้เข้าถึงสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่ภาครัฐจัดให้ จึงได้ยกร่างกฎหมายเพื่อจัดตั้งบริษัทจำกัดคนเดียว อันจะเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยรวม เพื่อขจัดปัญหาในการประกอบธุรกิจ และสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้ประกอบการไทย

๓. ความเกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่นๆ

มีกฎหมายที่อาจเกี่ยวข้องกับการจัดตั้งบริษัทจำกัดโดยบุคคลคนเดียวอยู่ ๒ ฉบับ ได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๒๒ ว่าด้วย หุ้นส่วนและบริษัท และพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕

๔. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการจัดตั้งบริษัทจำกัดคนเดียว พ.ศ. ....

กฎหมายฉบับนี้มีทั้งหมด ๙ หมวด ๖๔ มาตรา ดังต่อไปนี้

๔.๑ หมวด ๑ บททั่วไป กำหนดเกี่ยวกับความเป็นนิติบุคคลของบริษัทที่จัดตั้งโดยบุคคลคนเดียว และสิ่งที่บริษัทต้องปฏิบัติ อาทิ การจัดให้มีป้ายชื่อที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ การแสดงชื่อ ที่ตั้งสำนักงาน และเลขทะเบียนบริษัทไว้ในจดหมาย ประกาศ ใบส่งของ และใบเสร็จรับเงิน

๔.๒ หมวด ๒ การจัดตั้งบริษัท กำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของเจ้าของบริษัท วิธีการในการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทโดยบุคคลคนเดียว ข้อบังคับของบริษัท และการจัดตั้งสำนักงานสาขา

๔.๓ หมวด ๓ การบริหารจัดการ กำหนดให้เจ้าของบริษัทอาจแต่งตั้งตนเองหรือบุคคลอื่นตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไปเป็นกรรมการเพื่อบริหารจัดการตามข้อบังคับบริษัท และอยู่ในความครอบงำของเจ้าของบริษัท กำหนดคุณสมบัติของกรรมการ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ และการดำเนินกิจการของกรรมการ อาทิ การบัญชี การจัดให้มีผู้ทำบัญชี และงบการเงิน

๔.๔ หมวด ๔ การจ่ายเงินปันผล กำหนดให้การจ่ายเงินปันผลต้องจ่ายจากเงินกำไรเท่านั้น กรณีบริษัทมียอดขาดทุนสะสมอยู่ ห้ามมิให้จ่ายเงินปันผล และต้องจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีส่วนหนึ่งไว้เป็นทุนสำรองไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของกำไรสุทธิประจำปี จนกว่าทุนสำรองนี้จะมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของทุนจดทะเบียน

๔.๕ หมวด ๕ การเพิ่มทุนและการลดทุน กำหนดให้บริษัทอาจเพิ่มทุน หรือลดทุนของบริษัทจากจำนวนที่จดทะเบียนไว้แล้วได้ ด้วยความเห็นชอบของเจ้าของบริษัท แต่จะลดทุนต่ำกว่าจำนวนหนึ่งในสี่ของทุนทั้งหมดไม่ได้ และกำหนดขั้นตอน วิธีการที่บริษัทต้องปฏิบัติก่อนการดำเนินการลดทุน

๔.๖ หมวด ๖ การแปรสภาพเป็นบริษัทจำกัด กำหนดวิธีการการแปรสภาพจากบริษัทจำกัด (คนเดียว) เป็นบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๒๒ ว่าด้วย หุ้นส่วนและบริษัท

๔.๗ หมวด ๗ การเลิกบริษัท กำหนดเหตุในการเลิกบริษัท การตั้งผู้ชำระบัญชี การจดทะเบียนเลิก และชำระบัญชี

๔.๘ หมวด ๘ การถอนทะเบียนร่าง กำหนดเหตุ และขั้นตอนในการถอนทะเบียนร่าง

๔.๙ หมวด ๙ บทกำหนดโทษ กำหนดลักษณะการกระทำเป็นผู้ช่วยเหลือ สนับสนุน มีอำนาจครอบงำ มีอำนาจควบคุมแทนคนต่างด้าว ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว รวมถึงผู้ยินยอมด้วย กำหนดโทษทางแพ่ง และบทกำหนดโทษทางอาญาที่กระทำหรืองดเว้นกระทำการตามร่างพระราชบัญญัติ

๔.๑๐ อัตราค่าธรรมเนียม กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการดำเนินการทางทะเบียนของบริษัทจำกัดคนเดียว
